

en kos nekdanje Karnie, in da je Karni in Karnia eno ime s Krajni, Krajna, in da je li različno zgovarjano.

Življenje imenitnih Slovanov.

J. A. Supančič.

Bil je Supančič naš eden izmed najizverstnejših mož, ktere je krajnska zemlja rodila — zvezda lesketeca na nebu pesništva. Živel, delal in končal je verli mož na tuji zemlji, kakor več sinov domovine; ljubezen in poštovanje vsih pravednih ste ga pa povsod spremljale ter položile venec tujih cvetic na gomilo njegovo. — Opisal je življenje tega našega rojaka slavnoznani dohtar in prof. R. Puff v Mariboru. Iz življenjopisa tega posnamemo nekoliko verstic, ki bi utegnile biti zanimive bralcem „Novic“.

Bela Ljubljana je rodila Janeza Antona Supančiča 22. maja leta 1788. Stariši mu niso bili bogati, bili so pa omikani in pošteni. Hodil je mladeneč v učilnice svojega rojstnega mesta, ter uspešno doveršil nauke latinske in modroslovske. Potem je bil nekoliko časa učenik v hiši nekega vrednega plemenitnika, kjer je imel čas in priložnost pečati se s pesništvom pa tudi z dogodivščino in starinoslovjem.

Pozneje je bil namestni učitelj na gimnazii v Ljubljani, nekoliko let za tem pa učitelj zemljopisja in zgodovine v Celji. Tu posebno se je udal pesništvu, ter po časopisih priobčil mnogo prelepih plodov pesniškega duha svojega. (Posebno v nekdanjem ljubljanskem in graškem tedniku je mnogo njegovih lepih pesem). Zraven tega je tudi marljivo delal v medaljoslovju, rodoslovju in deželepisji domorodni.

Leta 1819 je bil izvoljen učitelj 5. razreda gimnazialnih šol v Mariboru. Goreča in krepka beseda v naukih, ki jih je razlagal, in prijazna obnaša ste mu naklonile vse serca njegovih učencev.

Prihajati pa so jele telesne nadloge, nevesele okolnosti in druge razmere, ktere so motile serce čutljivega pesnika. Podkopovale so notranje bitje njegovo, med tim ko na videz je bil še vesel in duša marsikterega omikanega društva.

Leta 1831 je prostovoljno premenil učilno mesto ter se podal v Koper. Nenavadni način ondašnjega življenja in druge razmere so bile uzrok, da je jel čedalje huje bolehoti, ter po britkem terpljenju umrl 26. julija 1833. Spremili so domači in tuji truplo preblagega pesnika, ktere ga so hvaležni učenci nesli na poslednje počivališče.

Zložil je bil Supančič mnogo krasnih pesem, ktere so tiskane bile po raznih časopisih; razun teh je spisal tudi „Potovanje iz Celja v Sevnico“, „v Sočbe“ itd. Na svitlo je dal tudi lepo dramo pod naslovom: „Der Türkensturm auf Marburg“.

Slovel je S. posebno v liriškem pesništvu in v pesniških pripovedkah in baladah.

Zapustil je mnogo rokopisov pesniškega in zgodovinskega obsežka, ki pa, žalibog! so se pogubili po smerti njegovi.

Bil je Supančič srednje postave; temne oči njegove so se lesketale milogoreče; gladki govor njegov naznačjal je v vsem moža, ki je bil vaje omikanega sveta.

Prerano je zamerl izverstni mož. Ime njegovo pa živi v vednem spominu prijatlov in učencev njegovih. J.Š.

Novičar iz austrijskih krajev.

Iz zlatnega Praga 20. apr. 12. t. m. ob 6. uri zvečer spremili smo na pokopališče z veliko žalostjo zasluženega českega spisovatelja doktorja Ant. Jungmana, viteza reda Lavoslavovega, c. k. svetovavca,

bivšega rektorja magnifika in profesorja zdravilstva na visocih šolah praških, častnega člana mnogih učenih društev itd. Rajni bil je mlajši brat češkega „tihega genija“, po čelem izobraženem svetu slavno znanega, za česko literaturo najzaslužnejega učenika, velikega Josipa Jungmana, in kakor on, rojen v Hudlicah pri Berunu (l. 1775). Pokopan je zraven tega svojega glasovitega brata, kakor je rajni že ob življenju svojem želel. — Gosp. F. S. Kodym, izverstni vrednik českega kmetijskega lista (kteri je z novim letom svoj prejšni naslov: „Tydennik“ v bolj primerni „Hospodárské noviny“ premenil) izdal je že dva dela toliko znamenitega, občekoristnega spisa: „Najglavnejí temelj kmetijstva: kmetijska kemija (ločba) v krasnem českem prevodu, po slavnem prof. J. A. Stöckhardt-u izdelanem. Ni potreba na dolgo in široko hvaliti tega prevoda, ker se po izverstnosti svoji in — moremo po pravici reči — po zaresni izvirnosti svoji že sam hvali in priporočuje. Gotovo je, da si je dr. Kodym s tim delom za česko literaturo veliko slavo pridobil, kar poterjujejo celò ostri kritikarji česki, kteri presojevaje prvi že pred izdani del Kodymovega prevoda „kmetijske kemije“ Stöckhardtove pravijo, da ta prevod zavoljo svoje tehnične doveršenosti, krasote narodnih izrazov in še drugih mnogih prednost zares zasluži, v znanstvenem književstvu slovanskem biti izgled za vse enake dela, kterih v prihodnosti pričakujemo. — Kako marljivo bratje česki v „slovanskih Atenah“ — v Pragu zlatnem — delajo za razširjevanje časopistva, in po tem takem za popolnjenje narodnega knjižestva, naj Vam to služi za nov dokaz: da g. Jaroslav Pospíšil — knjigár, da malo tacih imamo — pripravlja veliki literarni časopis, ktere ga bo on sam izdajal. Natančneje o tem časopisu novem Vam še zdaj nič povedati nemorem, ker še ni natanko določeno, kdaj bode začel izhajati. Za gotovo pa kmalu, ker mu je že dovoljenje došlo od tukajšnjega c. k. vladnega namestništva. — Tudi zraven izhajajočih že dvéh humorističnih časopisov českých bode izhajal še tretji takošni perjodiški list. — „Lumir“ prinaša sedaj razun svojih navadnih književnih prilog vsaki teden še dvé priloge. — Slovenskim mladencem, kteri se hočejo popolnoma soznaiti s českim narečjem in njegovim književstvom, priporočujem za mladež lepi časopis, kteri pod naslovom „Zlaté Klasy“ (vrednik mu je učitelj g. Rozum) v tukajšni kamnotiskarni g. Jelineka, z lepimi podobami slavných slovanských mož in tudi drugih važných predmetov okinčan, vsaki teden enkrat na pol pôli izhaja, in za mladež obilo sladkega medu prinaša. (S tim listom se tudi premije za celo- in polletne naročnike darujejo.) Z Bogom! Zorislav.

Dostavek k članku »o Vrazovi zapuščini«.

Popisovaje zbirke narodnih pesem, nahajajočih se v Vrazovi zapuščini, nisem omenil zbirke kranjskih. Kdo jih je nabral, ne vem za celo. Mislim pa, da gosp. dr. Kočevár, vredni prijatelj Vrazov. — To v dosego večje popolnosti svojega popisa po dolžnosti svoji dostavljam *).

Spisatelj člankov: „o Vrazovi zapušč.“ in: „Še nekaj o Vr. zap.“

Iz Dervanje na Štajarsk. 2. maja. Ravno lanskemu vremenu nasprot so naši ilovnati griči letos terdni bili kot vaše Kraške skale, ker silni vetri so jih venomer brisali in sušili; razpokana zemlja in vso rastlinje je zevalo po rôsi, mali dež 28. aprila pa je vse

*) V 20. listu „Novic“ na str. 4. tega lista (60.) v 1. stolpu pri koncu članka „o Vrazovi zapušč.“ ima se namesti: „nekteri visokoučeni gosp.“ itd. čitati: „nekteri „visokoučeni“ gosp. itd.“ (to je: mož, kteri se sam med „visokoučene“ Hervate šteje) kar se — za odvernjenje vsakojakega napčnega razumljenja s tim popravlja. Pis.

oživil — reči smemo: da narava še le zdaj veselo spomladno izbujenje obhaja. Le slana nam žuga, ki nam je že več mladja in cvetja posmodila. Žita so scer redke, tu in tam pomerzljene in slabe, pa nam še vender nekaj obetajo; radovedni smo posebno: kako se bojo obnašale tiste, ktere nam je nemila lanska toča sejala. Delo v vinogradih je šlo urno od rok, — kako bo ljuba tertica obrodila, ne vemo. — Za vojsko se pri nas malokdo zmeni; s Turkom se scer strašijo, in se ga bojé po starih povestih. Čujejo se tudi prazne kvante; pripoveduje se, postavim, da Anglež ima armado v zračnih balonih in jo pošilja na pomoč Turkom; tam pa pokončá veliko število Turkov, ker iz visočine misli, da nad Ruse bje. Take pripovedke dopadajo prostemu ljudstvu; iz serca mu privošimo tako nedolžno veselje; želimo le, da bi marsiktero drugo vražo in babjo vero opustili, ki je ostanjk paganskih časov; da le ene omenim, povem, da zdaj, ko bučno seme sadé, se mora sajivec kaj zlagati, da zrastejo debele! Al ni to žalostna smešnica?

Iz Gorice. Milostljivi knez in véliki škof Goriški Lušin je umerl 2. dan t. m.

Iz Ljubljane. Komisija, kateri je oskerb za ljubljansko močirje izročena, je prepovedala, da to spomlad se ne smé več mah žgati, ker je dosihmal tako suho in lepo bilo, da se je letos, kolikor je za obdelovanje polja potreba bilo, že dosti žgati zamoglo. Tudi pozneje ne smé nobeden mahú zažgati, dokler mu tega ne bo dovolila komisija, ktera bo določila: kateri kos mahú je pripraven in potreben, da se zažgè. — Sliši se, da začetek c. k. deželnega poglavarstva v Ljubljani po novi osnovi bo 29. tega mesca.

Novičar iz mnogih krajev.

Z velikim balom, kakoršnega na Dunaju ne pomnijo in ki so ga mestjani v redutnih dvoranah napravili, so se v nedeljo končale slovesnosti v čast poroke Njih veličanstva. Okoli 10.000 povabljenih se je snidilo na krasno okinčanem plesišu, ktero sta tudi cesar in cesarica počastila z nazočnostjo svojo, ter sta bila sprejeta s tisučernimi veselimi glasi. Sploh so se Dunajčanje tako serčno obnašali o ti preveseli prigodbi, da so cesar mestni deputaciji očitno rekli: da v vsem so spoznali spet stare verle Dunajčane. V vedni spomin slavne poroke so bile kovane svetinje z obličjem Nj. veličanstev. — Iz cesarskih rudnikov je lansko leto v ces. dnarne kovnice prišlo 6258 mark zlata in 117.054 mark srebra. — V Galiciji je živinska kuga popolnoma potihnila. — Od rusovsko-turške vojske se sliši, da terdnjavo Sili-strio Turki še zmiraj pogumno branijo, in da so Rusi še 180 topov tje peljali, premagati jo. 23. aprila je bila nek pri Černovodi huda bitev, ki je 6 ur terpela, pa se je za Ruse ravno tako nesrečno izšla kakor bitev pri Kosteli in Kostenči. Za gotovo se pripoveduje, da bojo Rusi kmalo pri Oltenici čez Donavo šli in da, če Silistria pade, bojo vso moč proti Šumli obrnili. Na Kalafat ne mislijo več. Car Nikolaj je 11. (23.) aprila razposlal po svojem cesarstvu razglas, v katerem iznova kliče narod svoj na vojsko za pravoslavno vero in rešenje zatiranih bratov. Konec razglasa se takole glasi: „Naj zvé celo kristijanstvo, da carova misel je misel cela pravoslavnega naroda, ki je zvest ostal Bogu in edinemu njegovemu sinu, izveličarju našemu Jezusu Kristusu. Naša vojska je za vero. Bog je z nami, kdo bode zoper nas?“ Plemenitaži rusovski so ponudili caru desetino svojih dohodkov za celi čas vojske in napravo vojnega kardela iz svojih dnarjev. — Bombardiranje Odeše je jenjalo; 23. aprila so se podale

sovražne barke preč, ktere so hotle le nekoliko kaznovati rusovske baterije za to, ker so streljati začele na tisto barko, ki je prišla po Angleže in Francoze, ki so stanovali v Odesi. — General Paskievič je do 20. maja vsim neutralnim barkam dovolil izhod iz rusovskih luk ob Donavi. Od Omer-pašata se sliši, da je z 70.000 vojaki se vzdignil proti Dobruči z namenom, rusovsko armado napasti. Že več časa se govori, da se je Omer-paša zameril v Carigradu in da bo sultan namest njega Ismail-pašata postavil. Černogorci so namenili dan sv. Jurja za začetek svoje vojske; že jih je 8000 z orožjem previdenih. — Serbijo morajo vsi rusovski podložniki o 4 dneh zapustiti; „serb. dn.“ pravi, da Serbi so na dvoje razcepljeni: eni so Rusoljubci, drugi Turkoljubci. — Angleški minister Rusel je v deržavnem zboru rekel, da austrianska armada bo obsedla Serbijo le tedaj, ako bi se med Serbi vstaja vnela, ali ko bi Rusi jo obsesti hotli. — Gerški vstajniki (3000 mož) so bili od Osmana-pašata te dni premagani in Oeta (Arta?) jim je bila vzeta. — Gerški kralj je v hudi zadregi; francozka in angleška vlada ste mu zažugale: ako ne zatara punta, bota nju poslanca prevzela administracijo gerškega kraljestva. Kralj Oton se pa menda ne bo udal. — Admiral Napier je bil od švedskega kralja sila prijazno sprejet. „Deutsche Volkshalle“ piše, da sv. oče papež želé, da bi se austrianska vlada združila z Angleži in Francozi v turško-rusovski vojski. — Francozka vlada je poklicala spet 80.000 vojakov na vojsko.

Prihod pomládi.

Pozdravljena bodi
O ljuba pomlad,
O tvojem prihodi
Se moram radvat'.

Prišle bodo tice
Iz tujih dežel,
Cvetele cvetlice
V brezbroji kardel.

Že solnce prihaja
Prijetno gorko,
Pozneje zahaja
Za belo goro.

Planine znebile
Se bodo snegov,
Se čede vernile
Iz nižjih bregov.

Na jezeru zginil
Debeli je led,
Je ribič odrinil
Od kraja jo spet.

Polje bo orati
Poljanec začel,
In ters obrezvati
Nogradnik vesel.

Studenček prejedel
Je studni oklep,
Iz spanja zavedil
Metuljček prelep.

Iz celega gerla
Prepeva zdaj kos,
Ga zima je terla,
Ki revež je bos.

Zmed grive rujave
Že griljček škerlí.
Iz vele goščave
Tik slavček žgolí.

Iz griča do griča
Iz gaja v gaj
Veselega kriča
Ni konca ne kraj'.

Berkončica trobi
Iz hriba na plan:
Kdorkoli je v sobi
Naj pride na dan!

Zdaj Vesna prihaja
Iz južnih zemljá,
Oživlja, omlaja
Stvarjenje svetá.
Vojtek Kurnik, kolár.

Stan kursa na Dunaji 4. maja 1854.

Obligacije	5 %	86 ¹ / ₈ fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	84 ¹ / ₂ fl.
deržavnega	4 ¹ / ₂ %	77 ¹ / ₈ „	Windišgrac. „	20 „ 29 ⁷ / ₈ „
dolga	4 %	70 ³ / ₄ „	Waldstein. „	20 „ 29 „
	3 %	55 „	Keglevičeve „	10 „ 10 „
	2 ¹ / ₂ %	44 ¹ / ₄ „	Cesarski cekini.	6 fl. 19
Oblig. 5 % od leta 1851 B	111	„	Napoleonor (20 frankov)	10 fl. 48
Oblig. zemljiš. odkupa 5 %	83 ¹ / ₂ „	„	Suverendor	18 fl. 20
Zajemi od leta 1834 . . .	229 „	„	Nadavk (agio) srebra:	
„ „ 1839 . . .	121 ¹ / ₄ „	„	na 100 fl.	36 ³ / ₄ fl.

Loterijne srečke:

V Terstu 29. aprila 1854: 87. 69. 4. 3. 71.
Prihodnje srečkanje v Terstu bo 10. maja 1854.
na Dunaju } 3. maja 1854: 10. 62. 22. 44. 68.
v Gradcu } 87. 47. 41. 48. 52.
Prihodnje srečkanje bo na Dunaju in v Gradcu 13. maja 1854.